IV 2333. —

A KIR. ÜGYÉSZSÉG TEENDŐI AZ ÚJ BÜNTETŐ NOVELLÁVAL KAPCSOLATBAN

DR. FINKEY FERENC
KORONAÜGYÉSZHELYETTES

ELŐADÁSA
1928. ÉVI MÁRCIUS HÓ 7. NAPJÁN

SZERZŐ KIADÁSA

BUDAPEST
1 9 2 8

A rétszepetaki ref. főiskolai könyvtárnak
Finkey Ferenc

A KIR. ÜGYÉSZSÉG TEENDŐI AZ ÚJ BÜNTETŐ NOVELLÁVAL KAPCSOLATBAN

DR. FINKEY FERENC
KORONAÜGYÉSZHELYETTES ELŐADÁSA
1928. ÉVI MÁRCIUS HÓ 7. NAPJÁN

IV 2333.

A RÉTSZEPETAKI REF. FŐISKOLA KÖNYVTÁRA

SZERZŐ KIADÁSA

BUDAPEST
1928

Nyomatott a stat Kir. orsz. Ingyenlitgyi Könyvnyomdában

Mélyen Tisztelt Uraim!

Most 50 éve, 1877. november 15-től 1878. április 8-ig tárgyalta a magyar országgyűlés két háza a Btk. javaslatát. Közel egy félévén keresztül nemcsak a szakjogászok, de az ország egész intelligentiája büntetőjogi kérdésekkel foglalkozott. S megszületett az első magyar Btk., mely ma is alapja anyagi büntetőjogunknak. 30 évvel később, 1908-ban, ismét büntetőjogi problémák kötik le a jogászság és az ország közfigyelmét. Megalkottuk az első Büntető Novellát, a classicus nagy codex mellé az első modernszellemű, céltudatos bűnügypolitikai kis codexet. S ma, újabb 20 év multán, ismét egy büntetőjogi reform mesgyéjén állunk s újból, — ha nem is olyan nagyarányú és általános, mint az említett két alkalommal, — de szintén élénk figyelem és közérdeklődés kíséri a II. Bn., az 1928 : 10. t.-c. életbeléptét.

Ez a három nevezetes dátum a magyar büntetőjog legutóbbi félszázadának a történetéből, egyben három mérföldjelző a büntetőjogi eszmék fejlődésében. Az 1878-i Btk. a XIX. század második felében, a 18 éves elnyomatás után új alkotmányos életre indult magyar nemzeti állam jogrendjének egyik hatalmas pillére, mely az ú. n. classicus büntetőjogi iskola tanai és világfelfogása alapján kiépítette a magyar anyagi büntetőjog épületét, melynek falai ma is sziklaszilárdan állanak. Az 1908-i, mostantól ú. n. I. Bn., a 30 évi nyugodt fejlődés alatt megerősödött nagy Magyarországnak bátor állásfoglalása az akkori büntetőjogi reformeszmék közül az életképeseknek és hasznosaknak bizonyultak mellett. Az 1928-i dátum, a II. Bn. pedig a világháború következményei, a proletárdiktatura és a trianoni békeparancs által földresujtott és agyongyötört, de halottaiból feltámadni akaró és készülő csonka Magyarország consolidatiójának egy újabb életerős bizonyítéka. Bizonyítvány arról,

hogy a magyar nemzet megfogyott testtel, de meg nem tört lélekkel haladni akar a büntetőjog terén is s legalább a legégetőbb hiányokat pótolni, a legsürgősebb követelményeket újból kodifikálni meri és akarja.

A ma négy hete kihirdetett és ma egy hete életbelépett II. Bn., épúgy mint az első, egy modernszellemű és több tekintetben radikális jelegű reform-törvény, céltudatos bűnügypolitikai alkotás. Bevallott célja az anyagi jog terén életképessé tenni a félszázados Btk-et egyfelől az ú. n. *kis criminalitas* leküzdésére, illetőleg a csekélyebb súlyú bűntettesek elleni hatékonyabb küzdelemre s e részében folytatja az I. Bnovellának a rövid tartamú szabadságvesztés visszaszorítására irányzott törekvését; — másfelől a nagy bűntettesek legveszélyesebb csoportjának, a *megrögzötteknek* lehető ártalmatlanná tételére, — e részében pedig egyenes folytatása az 1913 : XXI. t.-c. által megindított állami és társadalmi védekezésnek a közveszélyes bűntettesek ellenében. Az alaki jog terén főként a perorvoslati szakban eszközöl, látszólag kisebb jellegű, de gyakorlatilag annál fontosabb módosításokat és újításokat, melyekkel a Bp. legeslegégetőbb hibáit igyekszik orvosolni.

Ennek a II. Bn.-nak a minket, a kir. ügyészség tagjait legközelebbről érintő rendelkezéseit kívánom ezúttal a m. t. Kollega urak előtt — a lehető legtömörebben összefoglalva — bemutatni Vargha Ferenc koronaügyész úr Ő Nagyméltósága és Timkó Zoltán Ő Méltósága kegyes felszólítása, illetőleg megbízása alapján. Nagyon jól tudom, hogy ezt a feladatot a kir. ügyészség ilusstris tagjai közül sokan nálamnál alaposabban és vonzóbban teljesítették volna, de miután ily irányú előterjesztésem nem talált meghallgatásra, a reám annyira megtisztelő megbízatás elől nem lehetett kitérnem.

Bevezetésül csupán annyit vagyok bátor előrebocsájtani, hogy megbizatásomhoz képest nem tudományos fejtegetéseket, nem is az új törvény ismertetését vagy jelentőségének a méltatását tekintem feladatomnak, hanem a leggyakorlatiasabb módszert követve, egyszerűen sorra veszem a II. Bnovellának fontosabb szakaszait és mindenikre megteszem igénytelen egyéni megjegyzéseimet, hogy mennyiben érdekli ez vagy az a szakasz a kir. ügyészséget és minő új teendő vár reánk egyik vagy másik új rendelkezés folytán.

*

A II. Bn. első fejezete a büntetőjogi értékhatároknak pengőértékben való megállapítása mellett teljesen és gyökeresen reformálja a Btk-nek és az azóta e tárgyban hozott büntetőtörvényeknek eddigi pénzbüntetési rendszerét. Mondhatjuk, kő kövön nem maradt az eddigi rendszerből. Azaz, tévedek, egy kő mégis maradt — a jövedéki kihágások pénzbüntetése és az adócsalásnál kiszabandó mellékpénzbüntetés, amire rá fogok térni, megmaradt a régiben. Egyébként azonban egészen új rendszerrel állunk szemben. A kir. ügyészség, mint az állami közérdek hivatalos képviselője, csak a legnagyobb örömmel üdvözölheti ezt a gyökeres rendszerváltoztatást, mert ezzel a törvényhozás az eddiginél sokkal hatályosabb fegyvert nyujt a büntető bíróságok kezébe a kisebb büntettesek elleni harchoz, az eddigi alkalmatlan, rozsdás fringiát könnyebben forgatható, könnyű acélpengével cseréli ki.

A pénzbüntetést eddig csak ott és csak oly keretben lehetett megállapítania a bíróságnak, ahol és amily mértékben azt valamely speciális törvényszakasz előírta. Most ezek a speciális pénzbüntetések kivétel nélkül megszűntek és pedig az eddigi mellékpénzbüntetések teljesen, tehát pl. a testi sértés, a csalás vagy a rágalmazás egyes eseteinél előírt mellékpénzbüntetési tételek úgy tekintendők, mintha ott sem lennének, azokat a régi törvényszövegekből egyszerűen kitörölhetjük. A főbüntetést képező pénzbüntetés elvileg életben maradt, vagyis ezekre a tényálladékokra főbüntetésül ezután is pénzbüntetés szabandó, de a pénzbüntetés összege tekintetében ezekhez a tényálladékokhoz fűzött tételek is hatályon kívül léptek és most úgy a főbüntetésül, mint a mellékbüntetésül kiszabandó pénzbüntetések összegére nézve az új Bn. által megállapított *általános* szabályok az irányadók.

A kir. ügyészség első feladata tehát ezen a téren az, hogy az alsóbíróságok netaláni tévedése, elnézése esetében figyelmeztesse a bíróságot, hogy a pénzbüntetés megállapításánál az eddigi szabályok helyett a II. Bn. megfelelő szakaszait alkalmazza; az átmeneti időben pedig legyen figyelemmel II. Bn. 1. és 52. §-aira, — ítéletben észlelt tévedés esetén pedig az ellen a Bn. 24. §-ában megállapított semmiségi okot jelentse be, illetve amiatt fellebbezéssel vagy semmiségi panasszal éljen.

A II. Bn. értelmében a pénzbüntetés jövőre három alakban szabható ki. Mint *fő*, — mint *mellék* — és mint a szabadságvesztést

helyettesítő büntetés. A főbüntetésként kiszabandó pénzbüntetésről különösebb mondanivalóm nincs.

3. §. Mikor lehet vagy mikor kell a II. Bn. értelmében *mellékbüntetésül* pénzbüntetést kiszabni s milyen legyen annak a mértéke, erről az új törvény 3—7 §-ai rendelkeznek. Ezek köréből az első szembeötlő reform, hogy a pénzbüntetés jövőre csakis szabadságvesztésbüntetés mellett szerepelhet mint mellékbüntetés. Fő- és mellékpénzbüntetés együtt többé nem szabható ki, tehát megszűnnek az eddigi komplikációk, amiket a 77. sz. T H. igyekezett eliminálni, de hogy mily eredménnyel, mutatja az, hogy épen pár hóval ezelőtt indítványozta a Koronaügyész úr ennek a döntvénynek a megváltoztatását — az alsóbíróságok körében, sőt magán a kir. Kúrián az egyes tanácsok közt e részben megállapított ellenkező gyakorlat megszüntetésére. Ez az indítványunk most már tárgytalanná vált.

A mellékpénzbüntetés kiszabása, mint méltóztatnak tudni, részint kötelező, részint fakultativ. Minő feltételek mellett és mily esetekben, ezt nem akarom részletezni. Csak azt vagyok bátor kiemelni, hogy miután a kir. ügyésznek, mint közvádlónak, a Bp. 315. §. első bek. értelmében a főtárgyaláson, ill. tárgyaláson a bűnösnek kimondott vádlott ellen *az alkalmazandó büntetési tétel tárgyában* is kell indítványt tennie, nézetem szerint nem csak megengedett dolog, de kötelessége a kir. ügyésznek (ügy. megbizottnak), a II. Bn. 3. §-ának 2. vagy 3. bekezdésére való hivatkozással, a megfelelő esetekben a pénzbüntetés kiszabását indítványoznia. Ennek az indítványnak a megokolása végett pedig a kir. ügyészség feladata a *vádlott vagyoni és kereseti viszonyairól* alapos tájékoztatást szerezni és bemutatni a bíróság előtt — hogy miképen, arra mindjárt rátérek, — valamint az *elítélt egyéniségéről* is *tájékoztató jellemrajzot* nyujtani, hogy a bíróság megítélhesse, hogy a pénzbüntetés kiszabásával hatályosabban vissza lehet-e tartani az illetőt a bünismétléstől.

Így csak ötletszerű példaképen említem meg, hogy a testi sértési eseteknél, így az oly gyakori korcsmai verekedéseknél, — a nyerészkedési célzat rendszerinti hiánya folytán a pénzbüntetés kiszabása sokszor felesleges és igazolatlan lenne. A kir. ügyész feladata lesz tehát rámutatni, hogy az adott esetben csak szabadságvesztésbüntetés kiszabását látja helyénvalónak, ellenben más esetben, amikor egy vagyonos, de verekedő természetű vagy egy anyagias

lelkületü, az örökségért vértontó vádlottról van szó, épen a tettes egyéniségére való tekintettel szükségesnek és kívánatosnak látja a szabadságvesztés *mellett* vagy *helyett* a magas pénzbüntetés kiszabását is, mert ezzel lehet a vádlottat a bünismétléstől elriasztani. Nem lesz képtelenség a mellékpénzbüntetés kiszabásának az indítványozása esetleg *szándékos emberölésnél* vagy a *kitételnél* sem, ha a fennforgó esetben anyagi okok voltak a cselekmény motivumai. Egyenesen kívánatos lesz pedig a gondatlan emberölés (290. §.) és a párviadal tényálladékainál, mert ezek elkövetőire a pénzbüntetés alapos visszatartó erőt fog gyakorolni. Nagyon helyénvaló lesz a *magzatelhajtás* vádlottjaira is, ha kétségtelen, hogy a cselekmény motivuma a nyereségvágy volt, ami a bábáknál talán kivétel nélkül fennforog, de a módos anyáknál is, akik anyagi okokból — gondolhatunk itt az egykés szülőkre! — hajtatják el a méhmagzatukat, a megfelelően magas pénzbüntetés indítványozása. Nem is kell említenem az *orgazdaságot*, a *magánokirathamisitást*, ahol most már lehetséges és üdvös hatású lesz a nagy pénzbüntetés alkalmazása.

A kir ügyész tehát a vádindítványa megtételénél most már ezeket a szempontokat is gondolja el és szükség esetén indítványozza a megfelelő pénzbüntetés alkalmazását.

A II. Bn. 4. §-a által megengedett *helyettesítő* pénzbüntetés alkalmazásánál, vagyis amikor a szabadságvesztésbüntetés mellőzésével szabhat pénzbüntetést a bíróság, különös figyelmébe ajánlom az elsőfokon működő kir. ügyész uraknak, hogy csak olyankor indítványozzák e szakasz alkalmazását a bíróságnak, amikor *komoly és nyomós okok szólnak* amellett, hogy a vádlottra a törvény által előirt fogház, államfogház vagy elzárás-büntetésnél érzékenyebb és hatékonyabb lesz a magas pénzbüntetés. Tehát *nem szabad ezt a szakaszt a 92. §. továbbfejlesztésének, a rendkívüli enyhítés kiterjesztésének tekinteni.* Ez ellenkeznék a törvényhozás intentiojával, ami itt kétségtelenül az volt, hogy a bíró által eddig kiszabott rövid tartamú szabadságvesztés helyett a rendes minimumot *jóval túlhaladó*, vétség esetén az 5. §. határozott rendelkezése szerint *50 pengőt okvetlenül felülmúló*, kihágásnál is 10 pengőt meghaladó pénzbüntetés kiszabásával kísérelje meg a bíró a vádlottat a bünismétléstől visszatartani. 4. §.

Frappánsul emelte ki *Töreky Géza* Ömélt., mult csütörtöki

előadásában a 92. §. alapján eddig kiszabható és a II. Bn. 4. §-a alapján jövőre kiszabható pénzbüntetések közötti éles elvi különbséget és azt a gyakorlati ellentétet, hogy a 4. §. helyesen felfogott alkalmazása az lesz, ha e szakasz alapján *mindig magas összegű* pénzbüntetést szab ki a bíróság. Legkézzelfoghatóbb példák erre: ha a komoly ok nélkül párbajozó fiatal urakra vagy a politikai vitáikat karddal elintézni akaró politikusokra, vagy a rágalmazásért, hitelrontásért, nemzetrágalmazásért, nemzetgyalázásért, esetleg izgatásért, bűntettfeldicsérésért stb. vádlottakra indítványozza a kir. ügyész a 4. §. alkalmazását. Ily esetekben egészen bizonyos, hogy a vádlott sokkal érzékenyebben lesz sujtva a pár száz vagy adott esetben pár ezer pengő pénzbüntetéssel és sokkal inkább óvatosságra fogjuk motiválni őket ezzel, mint a két-három napi államfogház vagy az egy-két heti fogházbüntetéssel.

Óvakodjunk azonban ennek a szakasznak az alkalmazásánál, hogy be ne igazolódjék e szakasz parlamenti ellenzőinek az a *nem jóindulatú* jóslata, hogy ez a §. *az úri bűnösök mentsvára* lesz. Ezt a tetszetős, de téves jelszót, az *osztálybíráskodás* vádját ugyan az Igazságügyminiszter úr a felsőházban tartott pompás beszédében alaposan megcáfolta és visszautasította, de tekintettel arra, hogy a példaképen említett cselekményeket leggyakrabban u. n. úri emberek, ujságírók, diplomás emberek követik el, tehát a statisztika valószínüleg az ellenzők javára fog kiütni, igyekezzünk ezt a szakaszt oly egyéneknél is indítványozni, akik nem esnek az említett kategóriákba. Akárhány módos *kisgazda, földmíves, iparos* ember is szívesebben fizet aránylag magas pénzbüntetést, minthogy fogházba kerüljön és az illető társadalmi körben, melybe a fogházból vissza kellene mennie, mint *fogházviselt emberre* mutogathassanak. A pénzbüntetés szélesebbkörű alkalmazásának ez a reális és *társadalometikai szempontból* csak helyeselhető gondolat képezi a fő indítóokát. A másik főszempont pedig, amire a koronaügyész úr különösen felhívta figyelmünket, az, hogy a fogházban következik be igen gyakran az a sajnálatos eset, hogy az oda pár napra beutalt kezdő bűntettes kitanult nagy bűnösökkel megismerkedve s azok suggestiv hatása alá kerülve, ezalatt a pár nap alatt erkölcsileg teljesen elromlik és mint kész nagy bűntettes lép ki a fogházból.

Úgy szociáletikai, mint bűnügypolitikai szempontból kézzelfogható tehát a 4. §. alkalmazásának óriási jelentősége és előnye

az eddigi sablonos egy-két napi vagy heti fogház vagy elzárásbüntetéssel szemben. A kir ügyészségnek is kötelessége azért, — nem törődve a célzatos vagy avatatlan kritikákkal, — az indítványozás és a perorvoslati jog kihasználásával e szakasz igazságos alkalmazását elősegíteni.

Hasonló feladat hárul a kir. ügyészségre a II. Bn. 6. §-ával kapcsolatban.

Ez a szakasz a pénzbüntetés összegének bírói megállapitására vonatkozólag irja elő az *általános irányelveket.* Ezek részletes boncolása ezúttal szintén nem tárgya előadásomnak, csak arra akarom felhívni a m. t. Kollega urak figyelmét, hogy igyekezzenek vádindítványaikban és vádbeszédeikben az alsó bíróságokat arra rávenni, hogy a büntetés kiszabást, tehát a pénzbüntetés *mennyiségének* a megállapitását is ne tekintsék mellékes vagy közömbös dolognak, sőt épen a legfontosabb feladatnak, mert ennek a helyes megoldásától függ a II. Bn. I. fejezetének a sikere, a pénzbüntetés kiterjedtebb alkalmazásához fűzött bűnügypolitikai szempontok érvényesülése. 6. §.

Említettem, hogy a kir. ügyészségre az az új feladat hárul e szakasszal kapcsolatban, hogy *a terhelt vagyoni és kereseti viszonyairól* alapos, az eddiginél gondosabb tájékoztatást terjesszen a bíróság elé.

Mint méltóztatnak tudni, az eredeti miniszteri javaslat úgy próbálta körvonalazni az egyes esetekben kiszabandó pénzbüntetés összegét, hogy a bíróság a terhelt *valószínű átlagos jövedelmét* vegye irányadónak és a megállapítandó összeg a legsúlyosabb esetben se haladja meg bűntett esetében annak *hat havi,* vétség miatt *három havi* összegét. A törvényből ez a kötött marsruta szerencsére kimaradt, de a bíróságoknak és a kir. ügyészség eljáró tagjainak mindig szem előtt kell tartaniok azt a szabatos tájékoztatást, amit *Pesthy Pál,* ig. min. úr adott a javaslat céljáról, hogy a pénzbüntetés általános maximumát úgy kellett felemelni, hogy azt *a gazdag ember is megérezze,* a *szegény* embernek pedig módot kell adni, hogy azt *lefizethesse,* tehát hogy az mindenkivel szemben a lehető legigazságosabb legyen.

A kir. ügyészségnek az a feladata tehát, hogy a terhelt vagyoni vagy kereseti viszonyai felől a bíróságot tájékoztassa, nem azt teszi, hogy hajszálpontos kimutatást szerezzen be ez irányban, hanem csak azt, hogy *megközelítő képet* adjon az illető terhelt

jövedelmi és kereset-forrásairól, ami az eddig is bekívánt községi és adóhivatali okiratokból vagy az e célból elrendelt rövid nyomozás után minden esetben nagyobb nehézség nélkül tisztázható.

S ha aztán a kir. ügyész úgy látja, hogy az első vagy másod bírói ílélet helytelenül állapította meg a pénzbüntetés összegét, pl. vagyonos emberre a régi időből ismert alacsony, minimális mennyiséget szabott ki, vagy megfordítva, feleslegesen nagy összeget mért egy napszámosra, ne habozzon fellebbezni vagy semmiségi panaszt bejelenteni a büntetéskiszabás ellen, amire most az új Bn. 28. §-ával a Bp. 385. §-ának újonnan szövegezett 3. pontja biztos módot nyujt.

7. §. A 7. §-sal kapcsolatban a halmazati *összbüntetés* helyes kiszabására, — a 8—12 §-okkal kapcsolatban pedig a behajthatatlan pénzbüntetésnek szabadságvesztésre való *átváltoztatása* új szabályaira kell a kir. ügyészségnek ellenőrző figyelmét fordítania s téves vagy igazságtalan ítélet esetén perorvoslattal élnie. Nevezetesebb reform e részben a bűnhalmazat esetén kiszabandó *összpénzbüntetés*, ami a Btk. 102. §-ának eddigi halmozási rendszerét felváltja. A II. Bn. 7. §-a azonban annyiban eltér a több szabadságvesztésbüntetésből alakítandó összbüntetéstől, hogy az összpénzbüntetés maximuma sem haladhatja meg a bűntett és vétség miatt egy cselekményre is kiszabható 20,000, ill. 8000 pengőt. Az elv azonban az összpénzbüntetés alakításánál is a *súlyosbítás*, vagyis ügyelnünk kell, hogy nagyszámú bűncselekmény (sorozatos csalások, uzsora stb.) esetén az összbüntetés jóval magasabb legyen, mint egy-két cselekmény halmazata miatt.

13. §. A *fizetési halasztás* megadása törvényszéki ügyekben a 13. §. értelmében jövőre is a kir. ügyészséget illeti, e részben tehát csak az eddig kitaposott úton kell haladni. Új azonban a szakasz második bekezdése, mely szerint ha az elítélt vagyoni romlása nélkül csak a munkája jövedelméből tudja a pénzbüntetést kifizetni, módot kell adni neki, hogy azt keresményéből fizesse meg vagy törlessze le. Voltaképen azonban ez a rendelkezés sem új, csak a részletfizetésnek a törvény által is sanctionált egy módja. A gyakorlati alkalmazásban főleg arra kell ügyelni, hogy *csak megbízható jellemű* vagy *állandó alkalmazásban levő* egyénnek adjuk meg ezt a kedvezményt. Nem tudom, nem lenne-e megkísérelhető annak a rendszernek a meghonosítása, hogy gazdasági alkalmazottaknál az elítélt beleegyezésével

a munkaadó vonná le a kir. ügyész által megállapított részleteket az elítélt munkadíjából, ill. fizetéséből.

A pénzbüntetésre vonatkozó vegyes rendelkezések közül különös figyelmet érdemel a gyakorlati alkalmazás szempontjából a 20. §. mely a *jövedéki kihágások* tekintetében érintetlenül hagyja az eddig fennálló szabályokat, valamint az *adócsalások* tekintetében az 1920 : XXXII. t.-c. 6. §-ának a mellékpénzbüntetésre vonatkozó s a 13. §-ának a felfüggesztést tiltó rendelkezéseit. 20. §.

A jöv. kihágásokra vonatkozólag tehát jövőre is a 600/1925. P. M. rendelet az irányadó minden tekintetben s a II. Bn. I. fejezete egyáltalán nem jöhet alkalmazásba. Az adócsalás tekintetében már csak az említett két rendelkezés maradt idevonatkozóan hatályban, egyebekben a Novella előbbi rendelkezései alkalmazandók. E részben tehát különös figyelemmel kell lenni a kir. ügyésznek arra, hogy a bíróság *adócsalás* miatt *minden esetben* szabjon ki jövőre is mellékpénzbüntetést és pedig a 21. §. első bek. értelmében az adócsalást megállapító külön törvény által előírt többszörös mértékben. Ennél a pontnál nagy sajnálatomra ellenkező nézeten vagyok a *Degré M.*, táblai elnök úr Ő Méltóságának a kommentárában kifejezett véleményével. A 20. §-ban használt *„kiszabható“* szóból, igénytelen nézetem szerint, nincs jogunk arra következtetni, mintha a II. Bn. meg akarta volna változtatni az 1920 : XXXII. t.-c. 6. §-ának *érintetlenül hagyott* rendelkezését. Sőt épen ez az „érintetlenül maradnak“ stb. kifejezés arra utal, hogy az adócsalásnál a törvény céltudatosan tett kivételt a 3. §. általános szabálya alól.

A vegyes rendelkezések között még közelről érdekli a kir. ügyészséget a 24. §., mely új semmiségi ok gyanánt állapítja meg a II. Bn.-nak a pénzbüntetésekre vonatkozó szabályai téves alkalmazását vagy téves nem alkalmazását és pedig ezt az okot úgy a vádlott javára, mint terhére hivatalból is figyelembe veendőnek nyilvánítja. Ez a szakasz örvendetes eltérést jelent a Bp. 385. §-ának a vádlottat kedvezményező elvi álláspontjától és az ügyfélegyenlőség elvének megfelelően az állami szempontok erőteljesebb méltatását is megengedi, ami implicite figyelmeztetés a kir. ügyészség részére, hogy mihelyt azt látja, hogy az ítélet megsértette a II. Bn. előbbi szakaszait, el ne mulassza a fellebbezést, illetőleg a semmiségi panasz bejelentését. 24. §.

A törvény II. fejezetéből bennünket ügyészeket legközelebbről 28. §.

érdekel mindenekelőtt a 28. §., mely a Bp. 385. §-ának eddigi 3. pontja helyett egészen új szöveget iktat a Bp.-ba. A koronaügyész úr Ő Nagyméltóságának és csekélységemnek is régi irodalmi követelését valósítja meg ez a reform, mely útját akarja vágni az eddigi rettenetes formalismusnak, ami a törvény tökéletlen szövege folytán a két felső bíróság gyakorlatában megrögződött. Az új szöveg, mint mélt. tudni, teljes perorvoslati szabadságot ad a feleknek, hogy a büntetéskiszabás körül az alsóbírói ítéletben tapasztalt tévedéseket bejelenthessék és azok orvoslását kérhessék. A kir. ítélőtáblának és a kir. Kúriának pedig jogot ad, hogy az alsó fokon e tárgyban elkövetett tévedéseket mindkét irányban, tehát úgy a vádlott javára, mint terhére reparálhassák.

E szakasz alkalmazása szempontjából különösen felhívom a m. t. Kollega urak figyelmét arra, hogy a fm. kir. Kúria abban állapodott meg, hogy ez a szakasz a büntetés kiszabása körül elkövetett *bárminő tévedés* orvoslására módot nyujt, tehát most már a kir. Kúria előtt is lehet a *súlyosbításért* vagy *enyhítésért* is semmiségi panasszal élni. Miután azonban az új 3. pont zárójelben, habár csak példaszerűen, felsorolja a büntetés kiszabásra vonatkozó törvényes rendelkezéseket, ajánlatos a perorvoslat bejelentésekor felhívni a megfelelő §-t, illetőleg konkretizálni a panaszolt sérelmet, pl. a kir. ügyész súlyosbítani kéri a büntetést, mert a törvényszék nem vette figyelembe ezt vagy azt a súlyosító körülményt. Ez ugyan, az én igénytelen meggyőződésem szerint nem következik a törvény szövegéből, de miután többen hangoztatták, hogy csak az így substanciált sem. panasz tekinthető szabályszerűen bejelentettnek, ajánlatos lesz meghonosítani ezt a körülményesebb, de biztosabban elfogadásra vezető bejelentési módozatot. A kúriai megállapodás szövege azonban eloszlatta eziránti aggályaimat.

Figyelmökbe ajánlom a m. t. Kollega uraknak a kúriai megállapodás ama pontját, hogy bár ez a szakasz a Bp. 385. §. 3. pontja helyébe lép, annak alkalmazásánál nem elég a régi törvényhelyre hivatkozni, hanem fel kell hívni a II. Bn. 28. §-át is vagy csak ezt magát. Ez ugyan nézetem szerint túlzott követelés, de ha így lett ki jelentve, alkalmazkodjunk hozzá, nehogy perorvoslatunk visszautasításban részesüljön.

29. §. A második nevezetes újítás s a II. B. Novellának igazi reformeszméje a 29. §-ban szabályozott újfajta *csatlakozás*. Ez a reform,

valljuk be őszintén, az első- vagy másodfokú ügyészi tévedések és elnézések lehető helyrehozására irányul. Errare humanum est. Ezen nincs mit szégyellenünk, a kir. ügyész is ember, tehát tévedhet s helytelenül vagy nem elég szabatosan jelentheti be a perorvoslatot. Férfias dolog azonban a tévedésünk belátása és annak orvoslására való komoly igyekezet és az illetékes helyről jött figyelmeztetés megszívlelése.

A kir. ügyészség szervezeti egységességénél s a helyettesíthetőség elvénél fogva semmi restelleni való nincs abban, ha a tapasztaltabb, illetőleg a magasabb fokozatban álló hivatalnoktársak az alsóbb fokon működő kollegáknak az elnézését vagy tévedését jóvátenni igyekeznek. A 29. §. azt célozza, hogy a kir. ítélőtáblák és a kir. Kúria ítéleteiben ne fordulhasson elő jövőre az a bántó megjegyzés, hogy *„megfelelő perorvoslat hiányában“* kellett helybenhagyni a helytelennek vagy túlenyhének talált alsó bírói ítéletet.

A 29. szakasz gyakorlati alkalmazására legyen szabad felemlítenem, hogy a kir. Kúria bíráinak és a koronaügyészség tagjainak a megállapodása szerint a csatlakozás a koronaügyészt nemcsak a kir. főügyész, hanem az elsőfokú kir. ügyész tévedéseinek reparálására is megilleti, vagyis a koronaügyész csatlakozása pótolhatja a kir. főügyészség elmulasztott csatlakozását is, tehát a koronaügyész a csatlakozás révén nemcsak a kir. tábla előtti, hanem a kir. törvényszék előtti ügyállásra is visszamehet.

A 29. §. ratioja nézetem szerint épen az, hogy az alsóbb fokú ügyészségi tag által elkövetett tévedést vagy mulasztást az ügyészi hierarchia magasabb fokon működő tagja reparálhassa, tehát elháríthassa az anyagi igazság érvényesítésének ezt az akadályát. Ez pedig csak úgy történhetik meg, ha a kir. főügyész az elsőfokú ügyész mulasztását vagy elnézését, a koronaügyész pedig a kir. főügyészét pótolhatja, tehát ha a koronaügyész — feltéve mindig, hogy a vádlott vagy védő perorvoslattal élt — a főügyész megnyugvása vagy visszavonása által ejtett csorbát is kiköszörülheti.

Sajnos, ez az újfajta csatlakozás sem oldotta meg gyökeresen a kérdést, mert — amint a kir. kúriai megállapodás is világosan kifejezi — a csatlakozás útján sem lehet orvosolni az elsőfokú ügyészségi tag által *a vádemelés körül* elkövetett tévedést vagy mulasztást. Ha egyszer a kir. ügyész halált okozó súlyos testi sértés miatt emelt vádat, mert ő nem látta az ölési szándékot meg-

állapíthatónak, s a törvényszék vagy a tábla is elfogadta ezt a minősítést, vagy ha az 1/*b*. p. alapján nincs perorvoslat a vádlott terhére, akkor hiába vitatná a főügyész vagy a koronaügyész a szándékos emberölés fennforgását vagy hiábavaló lenne ily irányú csatlakozási bejelentés.

Ezt főleg azért említem fel, hogy a kir. ügyészek és az ügy. megbízottak a lehető legscrupulosusabban járjanak el a vádindítvány és a vádirat szerkesztésénél, nehogy helyrehozhatatlan hibát kövessenek el az alacsonyabb minősítéssel.

Az elsőfokon eljáró ügyészségi tag rosszul fogja fel hivatását, ha ő bírói szerepbe képzeli magát. Soha se felejtse el, hogy ő *vádat emel* és *nem ítéletet hoz*, tehát ne vágja el az útját annak, hogy a kir. törvényszék, a kir. ítélőtábla és a kir. Kúria a maguk bírói meggyőződését esetleg a vádlott terhére is érvényesíthessék. Tökéletesen igaz, hogy a kir. ügyészségre is kötelező a materiállis védelem elve, vagyis a terhelt mellett szóló körülményeknek is a figyelembevétele, de ez nem azt teszi, hogy az elsőfokú ügyész egymaga diktáljon, a legmagasabb bírói testületnek is a minősítés maximuma tekintetében. Ez igazán ad absurdum vitele a védelvnek, fejetetejére állítása a bűnüldözés és az ítélkezés viszonyának. Épen a kir. ügyészségnek, mely az *állami közérdek erőteljes képviseletére* lett felállítva az ügyészi alaptörvény által, nem szabad arra közreműködnie, hogy az állami szempontból kívánatos szigorú megtorlás az első ügyészi enyhe minősítés folytán kudarcot szenvedjen. Eléggé védik a vádlottat a Bp. 387. §-ának a rendelkezései és más humánus szakaszok, a kir. ügyész elsősorban *az állami és a társadalmi rend sérelmét* és *a sértett személy egyéni szenvedését* tartsa szeme előtt a vádemelésnél és a perorvoslat bejelentésénél. Vagyis ne zárja el a lehetőségét annak, hogy a Bp. által a másod- és harmadfokú eljárásban fenntartott *legridegebb és legmerevebb vádrendszer* túlhajtásain (Vargha Ferenc szavai) a Tábla és a Kúria annyira-amennyire segíthessen.

Bocsánatot kérek ezért a kitérésért. De az Igazságügyminiszter és a Koronaügyész urak intentioit véltem szolgálni ezzel, akik a felsőházi beszédeikben kíméletlenül ostorozták a Bp. eddigi rendszerét, mely azt az igazságtalan és a Miniszter úr szavai szerint „lehetetlen állapotot“ engedte meg, hogy „egy kezdő ügyész vagy akármilyen elsőfokon működő ügyész szabja meg azt, hogy a

felsőbíróság mihez nyúlhat hozzá". Vagy amint a Koronaügyész úr remekül kifejtette, a Bp. eddigi szabályai szerint, ha egyszer az elsőfokú ügyész megnyugodott az ítéletben vagy rosszul jelentette be a perorvoslatot, *nem volt emberi hatalom, mely ezt a hibát kikösörülje.*

Ezen a tökéletlenségen üt most rést a csatlakozás, mellyel ha nem is mindig és nem minden, de *néha* és *némely hibát* esetleg helyrehozhatunk s ezzel *az anyagi igazság érvényesülését* lehetővé tesszük. Az alsófokon működő ügyész urak tehát ne vegyék rossz néven, ha a főügyész vagy a koronaügyész a csatlakozás bejelentésével az állami közérdek és a szigorú igazság védelmére siet és pótolni vagy kijavítani törekszik a meggyőződése szerint elkövetett elnézést vagy tévedést. Bizonyos, hogy úgy a kir. főügyész urak, mint a Koronaügyész úr csak *fontos okból, súlyosabb fokú tévedés vagy mulasztás* esetében fogják igénybe venni a csatlakozást, *csekélyebb jelentőségű* botlásokat, elnézéseket nem fognak a Tábla vagy Kúria elé vinni.

A csatlakozás bejelentését substanciálni kell, azaz szabatosan megjelölni, hogy *mely okból* s *mi célból* támadja meg a csatlakozó a kérdéses határozatot, milyen tévedést vagy mulasztást kíván helyesbíteni vagy pótolni. Pl. ha a kir. ügyész eredeti vádindítványa ellenére megnyugodott a halmazat helyett folytatólagos egységet megállapító ítéletben, ez esetben a Bp. 385. §. 1/*b.* pontja alapján, a bűnhalmazat megállapítása végett, — csalás büntetténél a pénzbüntetés elhagyása s az ügyésznek ebben való megnyugvása esetén ezen szakasz 2. pontja, — túl enyhe bűntetés ellen a 3. pont alapján valamely súlyosító körülmény figyelmen kivül hagyása miatt kell a csatlakozást bejelenteni.

Továbbmenve a II. Bn. II. fejezetének szakaszain, a semmi- 30. §.
ségi panasz körét megszorító 30. §. nézetem szerint csak a kir. főügyészség és a koronaügyészség tagjait érdekli, mert ez a szakasz csak a táblai másodfokú ítéletek ellen bejelenthető sem. panaszokra vonatkozik.

Úgy értesültem azonban, hogy erre nézve a budapesti kir. ítélőtáblán az ellenkező felfogásban történt megállapodás, valamint *Töreky Géza*, Ő Mélt. is csütörtöki nagybecsű előadásában amellett nyilatkozott, hogy a 30. §. a járásbírósági ügyekre is vonatkoznék. Nagy sajnálatomra nem érthetek egyet ezzel a felfogással, mert a

30. §. szövege világosan csak a törvényszéki egyesbíró elé utalt ügyekről rendelkezik. Elismerem, hogy a Bp. 556. §-ának az analogiája vagy „a logika örök törvényei szerint“ lehet vitatkozni a felett, hogy a 30. §-ban használt „egyesbíró“ kifejezés alatt a járásbíró is érthető, hiszen a kir. járásbíróságoknál eleitől fogva mindig az egyes bírói rendszer állott fenn, — s azt is elismerem, hogy logikátlanságnak mondható, hogy kisebb ügyben három forum, — súlyosabban csak két forum szólhasson bele bizonyos ügyekbe, — de ha egyszer a törvény szövege és értelme teljesen világos és határozott, akkor sem analogiának, sem logikai ellenvetéseknek nincs helyök. Különben a kir. járásbíróságot a törvények mindig ezen a néven említik, az „egyesbíró“ kifejezést a legutóbbi időben meghonosított törvényszéki egyes bíróra használják.

De legerősebb érv maga a törvény egész szövege. Ha a 30. §-ból nem az „egyesbíró“ kiszakított szót nézzük, hanem a szakasz teljes szövegét figyelemmel átolvassuk és annak ratióját keressük, akkor nem lehet kétségünk aziránt, hogy ez a szakasz a törvényszéki egyesbírónak a Tábla által *másodfokon* elbírált ítéletéről beszél. De teljesen megdönti az ellenkező felfogást a törvény miniszteri indokolása és a képviselőház igazságügyi bizottságának Váry Albert előadó által szövegezett jelentése is, melyek világosan az általam vitatott felfogást képviselik s a 30. §. célját abban látják, hogy a Kúriát (tehát nem a Táblákat) megszabadítsuk az egyszerűbb ügyek tömegétől.

A 30. §. tekintetében azonban egy másik vitás kérdés is merült fel. T. i. van-e helye sem. panasznak, ha a kir. ítélőtábla a törvényszéki egyesbírónak az ítéletét a minősítés szempontjából nem helybenhagyta, de megváltoztatta, pl. az orgazdaságból tulajdon elleni kihágást csinált. Vita ugyan erre nézve alig lehet, hiszen az ilyen sem. panasz a 30. §. második része helyes értelme szerint okvetlenül visszautasítandó lesz. Ha tehát a kir. főügyész a Tábla ítéletét a minősítés szempontjából szeretné megváltoztatni, ez esetben is a Bp. 385. §. 1/*a*. vagy *c*. pontja alapján kell sem. panaszt bejelentenie és a II. Bn. 33. §-ára való hivatkozással arra kell törekednie, hogy a kir. Kúria a ténymegállapítást helyesbítse, illetőleg az alsó ítélet megsemmisítésével az alsó bíróságot az észlelt hiányok pótlására és új ítélet hozására utasítsa. Igaz, hogy ily határozat csak hivatalból hozható, de a kir. ügyészség illető tagja, úgy

mint eddig, a sem. panaszt felülvizsgáló bíróság figyelmét felhívathatja erre is.

Közelről érdekli a kir. ügyészséget a 35. §-nak *a kijavítás* kiterjesztése tekintetében tett újítása. A vizsgálati fogság idejének beszámítása és a büntetés kezdőpontja iránti nyilvánvaló hibáknak a kijavítását — ami a kir. ügyészség büntetésvégrehajtási feladatának teljesítése során nagyjelentőségű lehet — most már rövid úton lehet kérni az illető bíróságtól. Természetesen, ha a bíróság nem fogadja el a kérelmet, ez esetben a rendes perorvoslati utat kell igénybevenni. 35. §.

A törvény III. fejezete, a *megrögzött bűntettesekről* rendelkező szakaszok, szintén a legközelebbről érdekelnek bennünket. Az ügyészi karnak régi óhaja és törekvése valósult meg a törvény ezen új szabályaival. Csekélységem is már 15 évvel ezelőtt, 1913-ban készített egy törvénytervezetet az ig. min. úr megbízásából a hivatásos bűntettesek elleni biztonsági rendszabályokról. Ismeretes aztán a maga Balogh Jenő ig. min. által szövegezett törvényjavaslat a megrögzött bűntettesekről, mely alapját képezte a most törvényerőre emelkedett legutóbbi javaslatnak is. Az új intézmény, a megrögzött bűntettesek *szigorított dologháza*, tehát nem ismeretlen fogalom előttünk, sőt épen mint a kir. ügyészség által is rég sürgetett reform megvalósulása, közös ambiciónkat kell hogy képezze annak minél sikeresebb életbeléptetése és a társadalom közbiztonsága érdekében minél helyesebb szervezése. Váry Albert a képviselőházi előadói beszédében körülbelül ezerre becsüli ezidőszerint a megrögzöttnek minősíthető bűntettesek számát, akik közül 339 van fogva. Ha ennek az eléggé tekintélyes számú, valóban közveszélyes csoportnak a hathatós megrendszabályozását sikerül elérnünk, bizonyára nagy szolgálatot teszünk a tisztességes társadalomnak, az államnak, sőt magunknak a megrendszabályozott veszedelmes elemek jó részének is.

Ennek a fejezetnek a jelentőségét tehát alig lehet eléggé hangsúlyozni. Úgy *gyakorlati,* mint *elméleti* szempontból *merész, radikális reform,* a praktikus északamerikaiak által hirdetett és sok helyt megvalósított *határozatlan tartamú büntetés* eszméjének a törvénybeiktatása. E nagyszabású anyagjogi reform részleteiből minket a következő pontok érdekelnek. 36. §.

A 36. §. értelmében első feladatunk lesz e téren a megfelelő esetekben indítványozni a szigorított dologházba való beutalást. A

beutalás feltételeit méltóztatnak ismerni, ezek boncolása nem feladatom. Csupán összefoglalóan kívánom kiemelni, hogy ily irányú indítvány készitésekor a kir. ügyészségnek a három különböző időben elkövetett 3 bűntett (és pedig az élet, a szemérem és a vagyon elleni bűntettekről lehet csak szó) biztos megállapítása után legfontosabb kötelessége adatokkal igazolni vagy azt, hogy a vádlott *üzletszerű* bűntettes, ez a vagyon elleni bűntetteknél lesz rendes eset és aránylag könnyebb munka, — vagy a *bűnözési hajlamot,* ami az élet és a szemérem elleni bűntettesekre vonatkozólag fog rendszerint szóbajönni.

Közbevetőleg bátor vagyok felvetni azt a kérdést, vajjon a 36. §-ban előírt *vagyon elleni* bűntett fogalmi körébe sorozhatjuk-e az okirathamisítási tényálladékokat és a pénzhamisítást? Elméleti, tudományos álláspontom szerint ezek a cselekmények nem vagyon elleni, hanem a közhitel, illetőleg a pénzforgalom mint társadalmi érdek ellen elkövetett cselekmények. De gyakorlati szempontból aggódom, vajjon nem túlhajtott iskolabölcseség-e ezeknek a bűntetteknek az elkövetőit ezen elméleti felfogás alapján elvileg kirekeszteni a szigorított dologházba utalás lehetőségéből? A Btk. értelmében az okirathamisítást, különösen a magánokirathamisítást, ahol értékhatár is van, nyugodtan lehet vagyon elleni cselekménynek venni, de a pénzhamisítási fejezet elhelyezése egyenesen ellene szól az idevételnek. Közvetítő megoldásul azt ajánlanám, hogy ebben a kérdésben hagyjuk a döntést az eset körülményeihez képest a bíróságra. Lehetnek esetek, amikor a magán-, sőt a közokirathamisítás is feltétlenül vagyon elleni cselekmény volt, t. i. ha nyerészkedési célzattal, pl. csalás elkövetése végett, mintegy eszközcselekmény gyanánt követtetett el. Ilyen esetben az okirathamisítás, ha a csalás nem állapittatott volna meg, mint vagyon elleni bűntett számitható be a 36. §. megállapításához. Más esetben, ha a jogtalan vagyoni haszonszerzés célzata nem forgott fenn, az ellenkező döntés lehet igazságos. Épen igy járjunk el a pénzhamisításnál.

37. §. Visszatérve a szigorított dologházba utalást kérő ügyészi indítványra, még a 37. §. második bekezdésére kívánok rámutatni, mely mintegy lelkére köti a bíróságoknak, hogy a megrögzöttség megállapításánál mindig vegyék figyelembe *a terhelt egész egyéniségét,* életmódját, életviszonyait és a bűncselekmény elkövetésének körülményeit. Ez a szakasz a *kir. ügyészségre* is azt a feladatot

hárítja, hogy gondos nyomozás tárgyává tegye minden esetben ezeket a körülményeket. A terheltről, aki ellen a szigorított dologházba való utalást akarjuk indítványozni, körülbelül ugyanolyan *környezettanulmányt* kell beszerezni, mint a fiatalkorúakról szoktunk. Mert itt is a terhelt egész egyénisége felett fog ítélni a bíróság, vajjon olyan-e az illető, akit bűnelkövetési hajlama, életmódja, szokásai, erkölcsi állapota szerint valóban, mint *antisociális*, a társadalom biztonságára *veszélyes* egyént lehet és kell kezelni vagy még nem tekinthetjük ennyire sülyedtnek és veszedelmes embernek? Tehát nem elég a három bűntett formai fennforgását igazolni s ebből következtetni az üzletszerűség vagy a bűnözési hajlam fennforgására, hanem tiszta képet kell a bíróság elé terjesztenünk a terhelt *egyéni veszélyességéről* is, hogy az erkölcsi és jogi értelmében legsúlyosabb következménynek, a *határozatlan időre* szóló *ártalmatlanná tételnek* a kimondását nyugodtan merjük indítványozni, indítványunk elutasítása esetén pedig alapos perorvoslattal élhessünk a bírói határozat ellen.

A 38. §. második bekezdésével kapcsolatban legyen szabad azt a nézetemet megkockáztatnom, hogy azzal a joggal, miszerint a szigorított dologházba *utólagos* beutalást oly elítélttel szemben is indítványozhatjuk, aki szabadságvesztés-büntetését tölti, lehetőleg *óvatosan* és csak *kivételesen* éljünk. Ne tévesszük szem elől, hogy a szigorított dologházba való utalás csakugyan *ultima ratio* az állam részéről, hiszen végeredményében szinte az életfogytiglani fegyházzal áll egy vonalon, — ezt a legszigorúbb rendszabályt tehát csak olyan közveszélyes egyén ellen lehet indítványoznunk, aki erre valóban rászolgált, vagyis akitől kiszabadulása esetére biztosra vehetjük a visszaesést. Ha e felől bizonyosak vagyunk, ez esetben jogosult lesz az indítványozás, különben nem. 38. §.

Fontos feladat hárul azokra a kir. ügyészekre, akiket a kir. főügyész a szigorított dologház felügyelő bizottságának tagjául kinevez. Ez a felügyelő bizottság ugyanis, mint a miniszter úr Ő nagyméltóságának a képviselőházban kifejezte, tulajdonképen bíróság, mely a szigorított dologházba beutaltak feltételes szabadságra bocsátása felől véleményt nyilvánít s így tulajdonképen az a hatóság, mely a határozatlan tartamú beutalást elsőfokuan feloldja, illetőleg az egyes elítéltekre nézve a tényleges bennmaradás határát megszabja. Mint méltóztatnak tudni, akinek a szabadonbocsátását a felügy. hatóság 44. §.

két egymást követő évben javasolta a miniszter úrnak, az ilyen egyén kérelmét a miniszter el nem utasíthatja. Annak a kir. ügyésznek tehát, aki a felügy. hatóság tagjává kineveztetett, hivatali kötelessége lesz a beutaltakat nem csak sablonosan „meglátogatni", de komoly tanulmányt csinálni midenik beutalt egyéniségéről, élettörténetéről, jelleméről, hajlamáról, képességeiről, hogy a szabadonbocsátás kérdésében valódi bírói lelkiismeretességgel szavazhasson. Részemről, igen szerencsés megoldásnak tartom a novella ezen intézkedését s a felügyelő bizottságnak ilyen *bírósági jellegű* szervezését. Csak azt tartanám még szükségesnek, amit a Korona-ügyész úr Ő Nagyméltósága ajánlott a felsőházi előadói beszédében, hogy a bizottságba be kellene vonni a patronage egyletek képviselőit, illetőleg kiküldötteit is. Csak megerősítve látom ezzel a legauthentikusabb helyről jött ohajtással azt a régi, több patronage és börtönügyi kongressuson is kifejezett felfogásomat, hogy a hivatásos bűntetteseknek a biztonsági őrizetből való szabadonbocsátása és a feltételes szabadság alatti felügyelete végett az *állami és társadalmi tényezőket közösen* kell alkalmazni.

45. §. Ezért nagyon üdvösnek vélném, ha a nagym. Miniszter úr a szigorított dologházak végrehajtása iránt kiadandó rendeletben intézkednék aziránt, hogy a felügyelő bizottság mellett az *állami pártfogó tisztviselők* közül a miniszter úr, a *patronage egyletek* pedig az erre vállalkozó önkéntes pártfogók közül legalább *két-két tagot jelöljenek* ki, akiknek kötelessége legyen a szigorított dologházba beutaltakat meghatározott időnként meglátogatni, őket tanulmányozni és kiszabadulásuk esetén való elhelyezésükről gondoskodni s őket a feltételes szabadság ideje alatt tanáccsal és tettel támogatni. Ezek a segédtagok aztán a felügyelő bizottság ülésein jelenléti és tanácskozási joggal birnának. Ez nemcsak a bizottság munkáját könnyítené meg, de épen a társadalom és az egyes beutaltak jól felfogott érdekében is üdvös lenne.

52. §. Végül a törvény utolsó §-ához legyen szabad csak azt a megjegyzést fűznöm, hogy a kir. ügyészeknek e szakasz értelmében résen kell lenniök, hogy az alsó bíróságok a II. Bn. rendelkezéseinek az átmeneti idő alatti alkalmazásánál a Btk. 2. §-ára *ne legyenek figyelemmel.* Az 52. §. első bekezdése kivételt statuált a Btk. 2. §-ának általános szabálya alól s így az új törvény rendelkezéseit — eltekintve a pénzbüntetésekre vonatkozó 2. bek. eseteitől

— f. é. március elsejétől minden ügyben s mindenik bíróság alkalmazni köteles, tekintet nélkül arra, hogy az új rendelkezés szigorúbb az eddiginél. A törvénynek ez a kategórikus rendelkezése sok vitának és ingadozásnak vágja útját s ez teszi lehetővé, mint erre az ig. Miniszter úr Ő Nagyméltósága a felsőházi beszédében megkapóan rámutatott, hogy a törvény üdvös anyagi *reformjai* a pénzbüntetés és a dologház ne egy pár év mulva, — amikor a folyamatban levő ügyek lassan leperegnek, — hanem már ma életbeléptethetők legyenek.